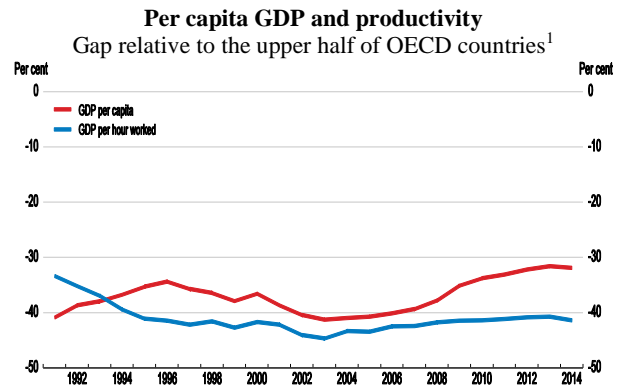

יסודות המשק חזקים, הפרייון נמוך

תודות למדיניות מוניטרית, פיננסית ופיסקלית אחראית, קצב הצמיחה בישראל מזה למעלה מעשור, היה גבוה ביחס למרבית מדינות OECD האחרות. התעסוקה מתרחבת, האינפלציה נמוכה, מאזן הסחר נוח, והמצרפים הפיסקאליים נמצאים בטווחים נאותים. עם זאת, למרות שההכנסה לנפש משתווה בהדרגה לזו של מרבית המדינות המתקדמות, לא נרשמה התכנסות דומה בפרייון. ענפים דינמיים של מוצרים סחירים (הפתוחים לתחרות) מתקיימים לצדם של סקטורים מוגנים, המאופיינים באי יעילות בהיקף יוצא דופן, מצב שמושך כלפי מטה את כלל ביצועי המשק. ליקויים בולטים בהסדרת שווקים והתחרות בהם, במיוחד לכל אורך השרשרת בענף המזון, וכן בבנקאות ובחשמל, מקטינים את הפרייון ומצמצמים את ההכנסות.

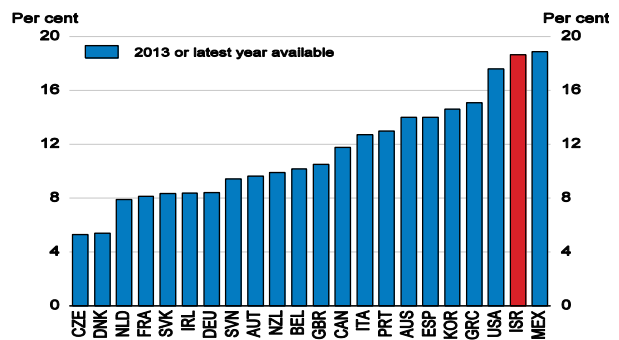
1. Percentage gap with respect to the simple average of the highest 17 OECD countries in terms of GDP per capita and GDP per hour worked (in constant 2010 PPPs).

Source: OECD, National Accounts and Productivity databases.

שיעורים גבוהים של אי שוויון בהכנסות ועוני

ישראל מאופיינת גם בשיעורי עוני גבוהים ובפערים גדולים במדידה של ממדים כספיים ולא-כספיים של רווחה חברתית. שיעור העוני הגבוה במיוחד בקרב הקשישים, בחלקו בשל פנסיות בסיס נמוכות. שיעורי התעסוקה בקרב גברים חרדיים ונשים ערביות ישראליות מוסיפים להיות נמוכים. מחירי הדיור הגואים הם נטל נוסף הפוגע באפשרויות הכלכליות, ונוגע אפילו במעמד הביניים. בשל מיעוט התחרות, במיוחד בסקטור המזון, רמות מחיר גבוהות יחסית כופות על האוכלוסיות החלשות עלות גבוהה יותר במונחי רמת חיים.

Poverty rate relative to threshold of 50% of median disposable income

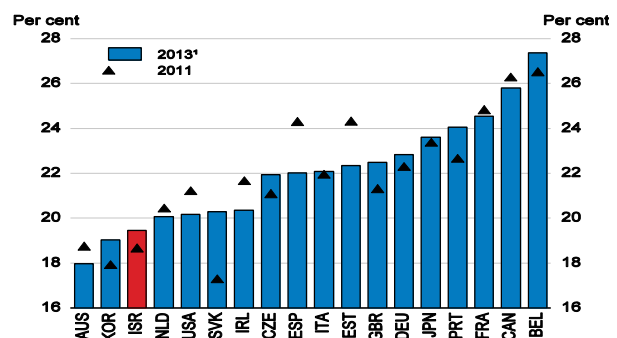
Source: OECD Income Distribution database.

המסגרת הפיסקלית אינה מובילה לצמיחה כוללת

נטל המסים וההוצאה האזרחית הציבורית נמוכים, וחלוקת ההכנסות מחדש מוגבלת. בהשוואה למדינות OECD האחרות, למרות גידולים ניכרים שנרשמו בשנים האחרונות, ההוצאה לחינוך לתלמיד נותרה נמוכה יחסית להכנסה לנפש. המחסור בתשתיות בכלל, ובתחבורה בפרט, פוגע ביעילותו של הסקטור הפרטי. הגבלת הגידול בהוצאות הציבוריות, במסגרת האסטרטגיה להפחתת החוב, מובילה לכך שחלקה של ההוצאה האזרחית (ההוצאה הציבורית ללא ביטחון וריבית) מתוך התמ"ג, ילך ויצטמצם במשך הזמן, מה שעלול להגביל את האפשרות לממן מיזמים בעלי חשיבות.

Expenditure on educational institutions

Per student, relative to GDP per capita

1. Or latest year available. For more details, see Figure 9, Panel E.

Source: OECD (2015), *Education at a Glance 2015*; OECD, National Accounts database.

המלצות עיקריות	ממצאים עיקריים
מדיניות מוניטרית ומדיניות פискаלית	
<p>לשמר את המדיניות המוניטרית המרחיבה. ליישם אמצעים מאקרו-יציבותיים נוספים, אם יתעוררו סיכונים המאיימים על המערכת הפיננסית (כתוצאה ממחירי הדיוור). להפחית את הגרעון המבני ולשאוף לאסטרטגיה הדוגלת בהפחתת חוב הדרגתית, על ידי העלאת ההכנסות הפיסקליות, תוך מתן עדיפות לביטול פטורים ממיסים שאינם יעילים, כגון הפטור ממע"מ על פירות וירקות טריים, וכן ע"י העלאת מסים "סביבתיים", למשל על ידי הטלת מס על פחם. במידה שאפשר יהיה לחסוך בהוצאות הביטחון ובהוצאות הריבית וכן להעלות הכנסות, מומלץ להגדיל את ההוצאה האזרחית לחינוך, לתשתיות ולצמצום העוני. ליישם ביעילות את התכנית הפיסקאלית הרב-שנתית, להבטחת יעדי תקרת ההוצאות והגירעון.</p>	<p>האינפלציה נמוכה מיעד יציבות המחירים הרשמי. הגבלת הגידול על הוצאה ממשלתית פירושה קיטון נוסף של ההוצאה כחלק מהתמ"ג, חרף העובדה שההוצאה הציבורית האזרחית גם כן מצומצמת מאד</p>
רפורמה בשוקי המוצרים	
<p>להבטיח שצמצום נטל הרגולציה המתוכנן יסתמך על אומדנים איכותיים ובעלי השפעה. לבצע הורדה נוספת של החסמים המכסיים והלא מכסיים, בעיקר על ידי אימוץ נהלי היבוא הנהוגים באיחוד האירופי לעניין מזון ומוצרים חקלאיים. להחליף מכסות, מחירים מובטחים ותעריפי מכס בתשלומים ישירים לחקלאים. לשקול סינון ההוראות למניעת תחרות בענף המזון תוך שימוש בארגו הכלים של OECD להערכת תחרות. להשלים תכניות לאפשר כניסתם של מתחרים חדשים לענף הבנקאות הקמעונאית, בפרט של גופי אשראי לא בנקאיים, זאת תוך התאמה של רגולציה שתנקוט זהירות והגנה על הצרכנים. להפוך את חברת החשמל לחברת אחזקות, ולהקים מפעיל תשתיות נפרד. להרחיב את תכנית ההקלות, ולהגדיל את הקנסות הכספיים המוטלים בגין הפרת חוקי התחרות. ליצור רגולטורים בלתי תלויים בענף התקשורת, שירותי הדואר והגז שיהיו להם סמכויות מוגדרות היטב.</p>	<p>הרגולציה על שוק המוצרים רחוקה מלהיות מיטבית. מחירי המזון גבוהים. הסקטור הבנקאי ריכוזי ולא יעיל. שוק החשמל עודנו נשלט על ידי חברה ציבורית ששקועה בחובות גדולים והמאופיינת באינטגרציה אנכית. אכיפת חוקי התחרות אינה בעלת יעילות מיטבית.</p>
צמיחה כוללת והמערכת הפנסיונית	
<p>להגדיל את מימון החינוך לאוכלוסיות חלשות. לפתח תכניות הכשרה מקצועיות מלאות יותר לבוגרים צעירים. לדרוש מבתי הספר החרדים ללמד מתמטיקה, מדעים ושפות זרות. להרחיב את תכולת מס ההכנסה השלילי ואת המדיניות האקטיבית בשוק העבודה. להנהיג תכנית שירות חובה בקהילה, לישראלים שפטורים כיום משירות צבאי. להשלים את מהלך ייעול הדרישות המנהליות לתכנון בית ובנייתו. להמשיך לפתח את תשתיות התחבורה הציבורית, כדי להקל את המגורים באזורים שבהם מחירי הדיוור נמוכים יותר, ולעודד את השתתפותם בשוק העבודה של מי שחיים באזורים מרוחקים. על מנת להפחית את העוני בקרב קשישים, עד שמערכת פנסיונית החובה תבשיל, מומלץ לאתר דרך להגדיל את קצבאות הזקנה, מבלי ליצור תמריץ שלילי לעבודה. למתן את השפעה שיש להפקדות חובה גבוהות יחסית לחסכון הפנסיוני על ההכנסה השוטפת נטו, בקרב עובדים בעלי שכר נמוך. להעלות בהדרגה את גיל הפרישה של נשים ולהשוותו לגיל הפרישה של גברים. להצמיד את גיל הפרישה לתוחלת החיים של בני 65. לדרוש מספקי הפנסיה להציע כברירת מחדל קופות פנסיה זולות, למשל על ידי הצעת נכסים מנוהלים פסיבית (צמודים למדד כלשהו) או ייעול ערוצי ההפצה.</p>	<p>יכות החינוך, במיוחד בקרב חרדים וערבים ישראלים, הינה נמוכה. קבוצות אלה אינן משולבות היטב בשוק העבודה, והתוצאה היא העוני הרווח בקרבן. ההיצע המוגבל גורם לעליית מחירי הדירות, ומפחית את הרווחה, בעיקר של משפחות צעירות. המערכת הפנסיונית יציבה, אך שיעור העוני בקרב הקשישים גבוה.</p>